NOGMAALS IETS OVER PARELS

door

A.D.J. Meeuse

Parelvorming staat bij malacologen steeds in de belangstelling. Ik heb een tijd geleden ooit iets over rivierparels en parelmossels geschreven, maar de toen gedane mededelingen zijn inmiddels gedeeltelijk verouderd. Er hebben zich namelijk enkele nieuwe ontwikkelingen voorgedaan, waardoor bijna alle literatuur over parels, parelvisserij en het kweken van parels sterk bij de huidige situatie achterloopt. De cultuurparels, cultivé- of Mikimoto-parels worden verkregen door kleine, uit paarlemoer vervaardigde bolletjes in een zakje van mantelweefsel te verpakken, waarna het zakje in het lichaam van een andere levende, oester wordt geplaatst. De aldus behandelde oesters worden in bakken onder water opgehangen aan vlotten en te zijner tijd geoogst (na ca. 6 tot 12 jaar).

Oorspronkelijk was dit een geheel Japanse monopolie, maar nu is er een tweede groot centrum in N.W.-Australië en ook langs de kusten van India is met het kweken van cultivé-parels langs deze methode een begin gemaakt.

Al in 1935 werd ontdekt dat parelvormende weekdieren ook tot het vormen van parels kunnen worden gestimuleerd door een stukje weefsel afkomstig van een andersoortig weekdier in het lichaam in te planten. Aanvankelijk verkreeg men parels met een vrij grote holte, overgebleven nadat de weefselresten waren vergaan. Later slaagde men er in ook nagenoeg kernloze parels te doen ontstaan door zeer kleine

weefselstukjes in te planten. Men zou verwachten dat deze praktisch niet van natuurparels te onderscheiden parels, de Mikimoto-parels zouden verdringen, maar dit schijnt niet het geval te zijn. Ik vermoed dat de langere tijdsduur, die nodig is om een parel om een weefselstukje heen te laten groeien, daarvoor de verklaring is, want bij de Mikimoto-parels begint de oester al met een bolletje parelmoer van soms enkele millimeters in diameter. Niettemin schijnt men in Australië kernloze cultuurparels te kweken in pareloesters die ook voor de cultuur van Mikimoto-parels worden gebruikt.

Intussen was het gelukt ook bij zoetwatermossels van de soort Hyriopsis schlegeli kernloze cultuurparels te kweken. Ik weet niet hoe het staat met de pogingen om dit op grotere schaal, dus voor de handel, te doen in China en in India. Zeer succesvol is echter de cultuur in Japan in het Biwa-meer. Ik zie in ons land steeds meer van deze Biwa-parels in sieraden verwerkt in de juweliersetalages liggen. De Biwa-parels zijn niet van natuurlijke rivierparels te onderscheiden en zijn wat grijzer en mogelijk wat minder iriserend dan parels uit pareloesters (Pinctada of Meleagrina, familie Pteriidae). De lezer kan daar bij passende gelegenheden eens op letten en zo nodig naar vragen. Naar mijn persoonlijke mening hebben rivierparels een eigen karakter. Ook het feit dat de kunstmatig verkregen rivierparels hun ware aard niet loochenen en vaak barokparels zijn, met een langwerpige of onregelmatige vorm en vaak afgerond-bultig, is vermeldenswaard. Zulke parels zijn vooral geschikt voor verwerking in ringen, broches, oorbellen en hangers en leveren soms een heel bijzonder effect op. De prijs van de Biwa-parels is redelijk.

Een aantal gegevens heb ik ontleend aan een heel aardig boekje van Curzio CIPRIANI en Alessandro BORELLI, Pietre preziose, waarvan in 1985 een Nederlandse vertaling is verschenen onder de naam Handboek Sier- en Edelstenen (Het Spectrum).